

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO za DIGITALNO PREENBRAZBO

INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA
INFORMACIJSKO DRUŽBO

Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana

T: 01 555 58 48
E: gp.irsid@gov.si
www.irsid.gov.si

Številka: 010-2/2025-3151-1

Datum: 13. 1. 2025

POROČILO
O DELU INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA INFORMACIJSKO DRUŽBO
V LETU 2024

Ljubljana, januar 2025

KAZALO

1	UVOD	2
2	ORGANIZACIJA IN KADRI IRSID.....	3
3	PREGLED DELA IRSID V LETU 2024.....	4
3.1	Dostopnost spletišč in mobilnih aplikacij.....	4
3.1.1	Izvajanje nadzorov	5
3.1.2	Nadzori po metodi za poenostavljeno spremljanje spletišč	11
3.1.3	Nadzori po metodi za poglobljeno spremljanje spletišč	12
3.1.4	Nadzori po metodi za poglobljeno spremljanje mobilnih aplikacij.....	12
3.1.5	Izjava o dostopnosti	13
3.1.6	Drugo delovanje na področju ZDSMA	13
3.1.7	Izobraževanja zaposlenih v letu 2024.....	14
3.2	Elektronska identifikacija in storitve zaupanja	14
4	ZAKLJUČNE UGOTOVITVE.....	16
4.1	Realizacija načrta dela in strateških usmeritev	17
4.1.1	Sistemske inšpekcijske nadzore, ki so bili začeti v letu 2024.....	17
4.2	Sklep.....	18

1 UVOD

Inšpektorat Republike Slovenije za informacijsko družbo (v nadaljnjem besedilu: IRSID) je organ v sestavi Ministrstva za digitalno preobrazbo (v nadaljnjem besedilu: MDP).

IRSID je kot samostojen organ pričel operativno delovati 1. 4. 2023 z imenovanjem vršilca dolžnosti glavnega inšpektorja. IRSID izvaja naloge inšpekcijskega nadzora z namenom varovanja javnega interesa ter interesov pravnih in fizičnih oseb. Inšpektorji svoje naloge opravljajo tako, da pri izvrševanju svojih pooblastil posegajo v delovanje zavezancev le v obsegu, ki je nujen za zagotovitev učinkovitega inšpekcijskega nadzora. Inšpektorji IRSID so v letu 2024 izvajali inšpekcijske nadzore nad izvajanjem predpisov, ki:

- urejajo osebno elektronsko identiteto, ki jo dodeli Republika Slovenija;
- urejajo sredstva elektronske identifikacije, s katerimi se dokazuje ta elektronska identiteta, ter na tej elektronski identiteti temelječo shemo elektronske identifikacije;
- urejajo devet storitev zaupanja, pri čemer je poudarek na kvalificiranih storitvah zaupanja;
- urejajo ukrepe za zagotovitev dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij.

Nadzor se izvaja po uradni dolžnosti na podlagi načrta dela. Načrt dela je sprejet na podlagi usmeritev in prioritet katere je potrdil MDP in vključujejo lastno presojo na podlagi poznavanja področja nadzora, zahteve Evropske komisije ter načrtovanih prejetih pobud ali drugih informacij, ki kažejo na morebitne nepravilnosti.

Na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij se nadzori izvajajo v državnih organih, organih lokalnih skupnosti, ter pri drugih osebah javnega prava po zakonu, ki ureja javno naročanje. Ko gre za nadzore na področju elektronske identifikacije in storitev zaupanja, se nadzori izvajajo tudi pri zavezancih izven javnega sektorja.

Na področju elektronske identifikacije in storitev zaupanja vodi IRSID tudi nacionalni zanesljivi seznam ponudnikov kvalificiranih storitev zaupanja v Republiki Sloveniji.

Na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij je tudi naloga IRSID, da z objavami v medijih in na svojih spletnih straneh, z izdajo publikacij in na predstavitvah, na konferencah ter drugih prireditvah spodbuja večjo ozaveščenost zavezancev in uporabnikov spletišč in mobilnih aplikacij o zagotavljanju dostopnosti. Poleg tega je naloga IRSID, da spodbuja lastnike spletišč in mobilnih aplikacij, ki niso zavezanci po tem zakonu, ponujajo pa zmogljivosti in storitve, ki so na voljo javnosti ali se zanjo opravljajo, da v čim večjem obsegu upoštevajo zahteve glede dostopnosti.

V drugi polovici decembra 2024 je IRSID prevzel inšpekcijski nadzor na področju upravljanja podatkov.

V skladu s svojimi pooblastili lahko inšpektorji vodijo tudi prekrškovne postopke.

2 ORGANIZACIJA IN KADRI IRSID

IRSID je imel ob koncu leta 2024 štiri zaposlene, in sicer sekretarko, podsekretarko, svetovalca ter glavnega inšpektorja, ki vodi inšpektorat.

V IRSID so bile v začetku leta 2024 zaposlene štiri osebe od tega dve z inšpekcijskimi pooblastili. Ena oseba z inšpekcijskimi pooblastili je v začetku maja 2024 IRSID zapustila. V začetku novembra 2024 se jim je pridružila še ena javna uslužbenka, ki je zasedla delovno mesto podsekretarke.

Naloge so deljene na inšpekcijske zadeve na področju elektronske identifikacije, kvalificiranih storitev zaupanja, dostopnosti spletišč in dostopnosti mobilnih aplikacij ter na upravne zadeve s področja vodenja zanesljivega seznama po 22. členu Uredbe eIDAS in ozaveščanja zavezancev in uporabnikov spletišč in mobilnih aplikacij o zagotavljanju dostopnosti, reševanja pravnih dilem, medresorskega usklajevanja predpisov in nudenja pravne pomoči deležnikom na trgu.

Vloga IRSID je poleg klasičnega inšpekcijskega nadzora izpolnjevanja določb iz pristojnosti nadzora, tudi edukativna, kjer se v času inšpekcijskega nadzora izpostavijo primeri dobrih praks oz. primernih rešitev.

Zaposleni v okviru svojih nalog spremljajo spremembe, razvoj in novosti s področja nadzora. Udeležujejo se tudi izobraževanj na seminarjih, delavnicah oz. konferencah. Program izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja temelji na znanju s področja dela in je pripravljen v skladu s finančnimi zmožnostmi, in kriteriji, ki so bili določeni za izvajanje programa v tekočem letu.

Nezadostna kadrovska zasedba:

Na IRSID je v sredini leta 2024 inšpektor, ki je opravljal delo na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij prekinil delovno razmerje, ob koncu leta 2024 pa se je inšpektoratu pridružila javna uslužbenka, ki je zasedla delovno mesto podsekretarja in deluje na področju storitev zaupanja in elektronske identifikacije. Poenostavljen nadzor na področju dostopnosti spletišč ne sledi v celoti podrobnim navodilom s strani Evropske komisije, ki zahteva pregled domače spletne strani po vseh 137 pogojih. Zaradi nezadostne kadrovske zasedbe pa na IRSID opravimo pregled domače spletne strani zavezanca zgolj do ugotovitve prvih 3 napak.

Ocenjujemo, da bi za zakonsko skladen nadzor na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij IRSID potreboval dva dodatna zaposlena.

Poleg navedenega je inšpektor na področju nadzora kvalificiranih storitev zaupanja (t.j. glavni inšpektor) že v sredini leta 2017 (EU Uredba eIDAS) prevzel v nadzor dodatnih osem kvalificiranih storitev zaupanja ter v nadaljevanju marca 2020 od Ministrstva za javno upravo (v nadaljevanju MJU) tudi vodenje nacionalnega zanesljivega seznama zaupanja. V nadaljevanju je v sredini leta 2021 skladno z določili ZEISZ prevzel tudi pristojnosti nadzornega organa za elektronsko identifikacijo. V sredini leta 2024 je z Uredbo eIDAS 2.0 prevzel v nadzor dodatne tri kvalificirane storitve zaupanja ter konec leta 2024 še nadzor na področju upravljanja podatkov. Ocenjujemo, da bi za ta področja nadzora inšpektorat potreboval še dve novi zaposlitvi.

3 PREGLED DELA IRSID V LETU 2024

Temeljni predpisi za katere ima IRSID pooblastilo za inšpekcijski nadzor:

- Zakon o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (Uradni list RS, št. 30/18, 95/21 – ZInfv-A, 189/21 – ZDU-1M in 18/23 – ZDU-1O; v nadaljnjem besedilu: ZDSMA),
- Pravilnik o določitvi vzorca izjave o dostopnosti glede skladnosti spletišč in mobilnih aplikacij z zahtevami glede dostopnosti in o metodologiji spremljanja skladnosti spletišč in mobilnih aplikacij (Uradni list RS, št. 34/19),
- Izvedbeni sklep komisije (EU) 2018/1524 z dne 11. oktobra 2018,
- Izvedbeni sklep komisije (EU) 2018/2048 z dne 20. decembra 2018,
- Uredba (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (UL L št. 257 z dne 28. 8. 2014, str. 73), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2024/1183 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 v zvezi z vzpostavitvijo evropskega okvira za digitalno identiteto (UL L št. 2024/1183 z dne 30. 4. 2024); v nadaljnjem besedilu: Uredba eIDAS),
- Zakon o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 – ZDU-1M in 18/23 – ZDU-1O; v nadaljnjem besedilu: ZEISZ),
- Uredbe o določitvi sredstev elektronske identifikacije in uporabi centralne storitve za spletno prijavo in elektronski podpis (Uradni list RS, št. 29/22)
- Uredba (EU) 2022/868 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o evropskem upravljanju podatkov in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (UL L št. 152 z dne 3. junija 2022, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2022/868/EU) in
- Zakon o izvajanju Uredbe (EU) o evropskem upravljanju podatkov (Uradni list RS, št. 102/24; v nadaljnjem besedilu: ZIUUEP).

IRSID je v letu 2024 opravil **180 inšpekcijskih sistemskih nadzorov**, in sicer 164 na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij in 6 na področju elektronske identifikacije in storitev zaupanja. Poleg tega je realiziral tudi **3** prijave od **4** prejetih na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij ter **2** prijavi od **5** prejetih na področju elektronske identifikacije in storitev zaupanja. **7** prejetih prijav ni bilo iz delovnega področja IRSID, **2** zadevi od sedmih bosta odstopljeni v letu 2025. **6** prejetih prijav v letu 2024 bo IRSID obravnaval v letu 2025.

OPRAVLJENI PREGLEDI		
Št.	PODROČJE NADZORA	Število nadzorov
1.	Dostopnost spletišč in mobilnih aplikacij	164
2.	Elektronska identifikacija in storitve zaupanja	6
3.	Prijave	10

3.1 DOSTOPNOST SPLETIŠČ IN MOBILNIH APLIKACIJ

Na področju ZDSMA je bilo v letu 2024 izvedenih 164 inšpekcijskih nadzorov, in sicer 139 po poenostavljeni metodi za spremljanje spletišč, 17 po poglobljeni metodi za spremljanje spletišč in 8 po poglobljeni metodi za spremljanje mobilnih aplikacij.

Področje nadzora: ZDMSA		
Št.	Vrsta pregleda	Število nadzorov

1.	Poenostavljena metoda za spremljanje spletišč	139
2.	Poglobljena metoda za spremljanje spletišč	17
3.	Poglobljena metoda za spremljanje mobilnih aplikacij	8

Na dan 31. 12. 2024 je imel IRSID odprtih 67 zadev na področju ZDSMA, in sicer 37 nadzorov po poenostavljeni metodi za spremljanje spletišč, 20 nadzorov po poglobljeni metodi za spremljanje spletišč in 10 nadzorov po poglobljeni metodi za spremljanje mobilnih aplikacij.

Področje nadzora: ZDMSA		
Št.	Vrsta pregleda	Število nadzorov
1.	Poenostavljena metoda za spremljanje spletišč	37
2.	Poglobljena metoda za spremljanje spletišč	20
3.	Poglobljena metoda za spremljanje mobilnih aplikacij	10

37 odprtih zadev pri nadzorih opravljenih s poenostavljeno metodo za spremljanje spletišč, sestavlja 7 nadzorov opravljenih v letu 2023 in 30 nadzorov opravljenih v letu 2024.

20 odprtih zadev pri nadzorih opravljenih s poglobljeno metodo za spremljanje spletišč, sestavljajo 3 nadzori opravljenih v letu 2021, 1 nadzor opravljen v letu 2022, 3 nadzori opravljeni v letu 2023 in 13 nadzorov opravljenih v letu 2024.

10 odprtih zadev pri nadzorih opravljenih s poglobljeno metodo za spremljanje mobilnih aplikacij, sestavljata 2 nadzora opravljen v letu 2023 ter 8 nadzorov opravljenih v letu 2024.

3.1.1 Izvajanje nadzorov

Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/1524 z dne 11. oktobra 2018, v prilogi 1 določa obseg nadzorov in metode spremljanja, ki ga morajo opraviti države članice. Za nadzor sta predvideni poenostavljena in poglobljena metoda za spremljanje spletišč in mobilnih aplikacij. Za nadzor spletišč sta predvideni tako poenostavljena kot poglobljena metoda, za nadzor mobilnih aplikacij pa zgolj poglobljena metoda. Število spletišč in mobilnih aplikacij, ki se spremljajo v vsakem obdobju spremljanja, se izračuna na podlagi števila prebivalcev države članice.

V prvem in drugem obdobju spremljanja (2020/21 in 2022) je znašala velikost vzorca za poenostavljeno spremljanje spletišč 2 na 100 000 prebivalcev in 75 spletišč, kar je za Slovenijo pomenilo 117 nadzorov na obdobje. V naslednjih obdobjih spremljanja (tudi v letu 2024) znaša najmanjša velikost vzorca za poenostavljeno spremljanje spletišč 3 na 100 000 prebivalcev in 75 spletišč, kar za Slovenijo pomeni 138 nadzorov na obdobje oz. leto.

Velikost vzorca za poglobljeno spremljanje spletišč znaša 5 % velikosti vzorca za poenostavljeno spremljanje in 10 spletišč, kar za Slovenijo pomeni 17 nadzorov letno (ob manjšem vzorcu za poenostavljeno spremljanje v preteklih obdobjih je bila tudi kvota za poglobljeno spremljanje manjša, in sicer 16).

Velikost vzorca za poglobljeno spremljanje mobilnih aplikacij znaša 1 na 1 000 000 prebivalcev in 6 mobilnih aplikacij, kar za Slovenijo pomeni 8 nadzorov na letni ravni (v prvem obdobju je bila predvidena zmanjšana kvota, ki je znašala 4 nadzore).

Pri izbiri vzorca za spletišča mora biti porazdelitev raznolika, reprezentativna in geografsko uravnotežena. ZDSMA se uporablja za državne organe, organe samoupravnih lokalnih skupnosti in osebe javnega prava po zakonu, ki ureja javno naročanje (v nadaljnjem besedilu: zavezanci).

Metodo poenostavljenega spremljanja spletišč se uporablja za odkrivanje primerov neskladnosti s podsklopom zahtev iz standardov in tehničnih specifikacij iz člena 6 Direktive (EU) 2016/2102. Metoda poenostavljenega spremljanja vključuje preizkuse, povezane z vsako izmed zahtev glede zaznavnosti, delovanja, razumljivosti in robustnosti iz člena 4 Direktive (EU) 2016/2102. S preizkusi se spletišča preiščejo glede neskladnosti. Pri izvajanju nadzorov s poenostavljeno metodo spremljanja IRSID uporablja predvsem ročno analizo, pomaga pa si tudi z uporabo avtomatiziranih orodij. Namen poenostavljenega spremljanja je z različnimi preizkusi v čim večji razumni meri zajeti naslednje potrebe po dostopnosti za uporabnika:

- uporaba brez vida,
- uporaba z omejenim vidom,
- uporaba brez zaznavanja barv,
- uporaba brez sluha,
- uporaba z omejenim sluhom,
- uporaba brez sposobnosti govora,
- uporaba z omejeno sposobnostjo upravljanja z roko ali omejeno močjo,
- potreba po zmanjšanju možnosti sprožitve foto občutljive epilepsije,
- uporaba z omejeno kognitivno sposobnostjo.

IRSID uporablja tudi metodo poglobljenega spremljanja, s katero se temeljito preveri, ali spletišče oziroma mobilna aplikacija izpolnjuje vse zahteve iz standardov in tehničnih specifikacij iz 6. člena Direktive (EU) 2016/2102. Metoda poglobljenega spremljanja v vzorcu preveri vse korake postopkov, pri čemer upošteva najmanj privzeto zaporedje za dokončanje postopka. Z metodo poglobljenega spremljanja se ocenijo najmanj interakcija z obrazci, kontrolniki vmesnika in pogovorna okna, potrditve vnosa podatkov, sporočila o napaki in druge povratne informacije, ki nastanejo z uporabniško interakcijo, kadar je to mogoče, ter obnašanje spletišča ali mobilne aplikacije pri spreminjanju nastavitev ali izbor. Poglobljena metoda spremljanja lahko po potrebi vključuje preizkuse uporabnosti, kot sta opazovanje in analiziranje, kako osebe z različnimi oviranostmi zaznavajo vsebino spletišča ali mobilne aplikacije in kako zapletena je zanje uporaba sestavnih delov vmesnika, kot so navigacijski meniji ali obrazci.

Pri vseh nadzorih se poleg tehničnih zahtev preverja tudi izjava o dostopnosti spletišča oz. mobilne aplikacije. Pri pregledu se preveri naslednjih 7 točk:

1. Spletišče ali mobilna aplikacija vsebuje izjavo o dostopnosti.
2. Izjava o dostopnosti vsebuje pojasnilo o tistih delih vsebine, ki niso dostopni, in o razlogih za takšno nedostopnost, ter navedbo nadomestnih možnosti.
3. Izjava o dostopnosti vsebuje opis mehanizma za zagotavljanje povratnih informacij iz 8. člena ZDSMA in povezavo nanj.
4. Izjava o dostopnosti vsebuje informacije o inšpekcijskem nadzoru iz 10. člena ZDSMA in povezavo na spletno stran pristojnega nadzornega organa.
5. Spletišče vsebuje možnost, da uporabniki upravljalce spletišča obvestijo, da spletišča ali mobilne aplikacije zavezanca niso skladne z zahtevami glede dostopnosti iz 5. člena ZDSMA.
6. Spletišče vsebuje možnost, da uporabniki zaprosijo za informacije glede vsebin spletišč in mobilnih aplikacij iz drugega odstavka 3. člena ZDSMA ter za informacije, ki v skladu z oceno o nesorazmernem bremenu iz 6. člena ZDSMA niso objavljene v dostopni obliki.
7. Izjava je bila posodobljena v zadnjem letu.

IRSID je za potrebe pregledovanja spletišč in mobilnih aplikacij oblikoval dva interna dokumenta, kjer klasificira odkrite napake za statistične analize in večjo preglednost. Vsaka napaka v obeh dokumentih vsebuje različne dodatne informacije, ki so specifične glede na posamezno napako in opis, ki bolj podrobno opisuje napako.

Dokument, ki obravnava napake, odkrite pri pregledovanju spletišč s poglobljeno ali poenostavljeno metodo, napake označuje z črko N in zaporedno številko napake, kar je razvidno iz spodnje tabele:

Oznaka napake	Naziv napake	Korelacija na točke SIST EN 301 549 V3.2.1
N1	SLIKA BREZ ALTERNATIVNEGA BESEDILA	9.1.1.1
N2	SLIKA Z NEUSTREZNIM ALTERNATIVNIM BESEDILOM	9.1.1.1
N3	POVEZAVA BREZ OZ. Z NEUSTREZNIM DOSTOPNIM BESEDILOM	9.2.4.4 in 9.4.1.2
N4	POVEZAVA, KI VSEBUJE SLIKO JE BREZ OZ. Z NEUSTREZNIM ALTERNATIVNIM BESEDILOM	9.1.1.1, 9.2.4.4 in 9.4.1.2
N5	PRAZNA POVEZAVA	9.2.4.4
N6	IFRAME BREZ NASLOVA	9.1.1.1
N7	IFRAME BREZ USTREZNEGA NASLOVA	9.1.1.1
N8	ISKALNO POLJE BREZ GUMBA ZA ODDAJO	9.3.2.2
N9	ISKALNO POLJE BREZ USTREZNEGA DOSTOPNEGA IMENA	9.1.1.1
N10	ISKALNO POLJE BREZ OBRAZCA	9.3.2.2
N11	ISKALNO POLJE BREZ USTREZNIH OZNAČB	9.1.3.1, 9.2.4.6, 9.3.3.2 in 9.4.1.2
N12	ELEMENT OBRAZCA BREZ USTREZNIH OZNAČB	9.1.3.1, 9.3.3.2 in 9.4.1.2
N13	GUMB Z NEUSTREZNIM DOSTOPNIM IMENOM	9.1.1.1
N14	GUMB BREZ DOSTOPNEGA IMENA	9.1.1.1
N15	SPLETNA STRAN BREZ USTREZNEGA NASLOVA	9.2.4.2
N16	SPLETNA STRAN BREZ NASLOVOV	9.1.3.1 in 9.2.4.6
N17	PRAZEN NASLOV	9.1.3.1 in 9.2.4.6
N18	NI FUNKCIJE USTAVLJANJA MENJAJOČE SE VSEBINE	9.2.2.2
N19	MOŽNOST PRESKAKOVANJA PONAVLJAJOČIH SE VSEBIN NI ZAGOTOVLJENA (ne obstaja nobena od možnosti)	9.2.4.1
N20	MOŽNOST PRESKAKOVANJA PONAVLJAJOČIH SE VSEBIN NI ZAGOTOVLJENA (obstaja povezava »skoči do osrednje vsebine« vendar ni prva)	9.2.4.1
N21	MOŽNOST PRESKAKOVANJA PONAVLJAJOČIH SE VSEBIN NI ZAGOTOVLJENA (povezava ne deluje)	9.2.4.1
N22	NEZADOSTEN KONTRAST BESEDILA (navadno besedilo)	9.1.4.3
N23	NEZADOSTEN KONTRAST BESEDILA (veliko besedilo)	9.1.4.3
N24	NEUSTREZNA STRUKTURA OZ. LOGIČNO ZAPOREDJE NASLOVOV	9.1.3.1 in 9.2.4.6
N25	INDIKATOR FOKUSA TIPKOVNICE NI VIDEN NA DOLOČENEM ELEMENTU	9.2.4.7
N26	INDIKATOR FOKUSA TIPKOVNICE NI VIDEN	9.2.4.7
N27	SLIKE BESEDILA	9.1.4.5
N28	NEZADOSTEN KONTRAST NEBESEDILNEGA ELEMENTA	9.1.4.11
N29	INDIKATOR FOKUSA TIPKOVNICE NI VIDEN NA DOLOČENEM ELEMENTU (neustrezen kontrast)	9.1.4.11 in 9.2.4.7

N30	PONAVLJAJOČE SE DOSTOPNO BESEDILO	9.1.1.1
N31	UPORABA IZKLJUČNO KAZALNE NAPRAVE ALI KREtenj ZA UPRAVLJANJE FUNKCIJ VSEBINE	9.2.1.1
N32	VIDEO VSEBINA BREZ PODNAPISOV (predposneta)	9.1.2.2
N33	VIDEO VSEBINA BREZ ZVOČNEGA OPISA (predposneta)	9.1.2.3 in 9.1.2.5
N34	NEUSTREZNA PRERAZPOREDITEV VSEBINE (na širini 320px)	9.1.4.10
N35	VEČKRATNA UPORABA ISTE VREDNOSTI »ID« ATRIBUTA (parsing se ne preverja več!)	9.4.1.1
N36	PREDVAJALNIK NE OMOGOČA PREDVAJANJA PODNAPISOV	7.1.1.
N37	PREDVAJALNIK NE OMOGOČA PREDVAJANJA ZVOČNEGA OPISA	7.2.1.
N38	UPORABA IZKLJUČNO KAZALNE NAPRAVE ALI KREtenj ZA DOSTOP DO VSEBINE SPLETNE STRANI	9.2.1.1
N39	SKENIRAN DOKUMENT	10. poglavje
N40	OBRAZEC BREZ MEHANIZMA ZA PodaJANJE NAVODIL KAKO IZPOLNITI POLJE OBRAZCA OB NAPAki	9.3.3.3
N41	OBRAZEC BREZ MEHANIZMA ZA NAZnanITEV STATUSNEGA SPOROČILA	9.4.1.3
N42	VEČ NAČINOV NAVIGACIJE PO SPLETišČU	9.2.4.5
N43	JEZIK SPLETišČA NI USTREZEN	9.3.1.1
N44	»MAIN« MEJNIK VSEBUJE VSEBINO, KI SE PONAVLJA TUDI NA DRUGIH SPLETNIH STRANEH SPLETišČA	9.1.3.1 in 9.2.4.1
N45	IZGUBA VSEBINE ALI FUNKCIONALNOSTI PRI POVEČANJU MEDBESEDILNEGA RAZMIKA	9.1.4.12
N46	SAMO-AVDIO VSEBINA BREZ USTREZNE BESEDILNE ALTERNATIVE (PREPIS)	9.1.2.1
N47	OBRAZEC BREZ MEHANIZMA ZA ZAZNAVO NAPAke	9.3.3.1
N48	»CAPTCHA« BREZ ALTERNATIVNEGA NAČINA	9.1.1.1
N49	FUNKCIJA NASLOVA	9.1.3.1 in 9.2.4.6
N50	VRSTNI RED FOKUSA TIPKOVNICE NI USTREZEN	9.2.4.3
N51	NAVIGACIJA SPROŽI NEPRIČAKOVANO SPREMEMBO KONTEKSTA	9.3.2.1
N52	SPLETNA STRAN BREZ »MAIN« MEJNIKA	9.1.3.1 in 9.2.4.1
N53	»MAIN« MEJNIK NE VSEBUJE VSE OSREDNJE VSEBINE SPLETNE STRANI	9.1.3.1 in 9.2.4.1
N54	OBRAZEC BREZ USTREZNEGA DOSTOPNEGA IMENA	9.1.1.1
N55	OBRAZEC BREZ GUMBA ZA ODDAJO	9.3.2.2
N56	OBRAZEC BREZ MEHANIZMA ZA HITER DOSTOP DO NAPAČNEGA VNOSA	9.3.3.1
N57	INFORMACIJE IN RAZMERJA SE NE OHRANIJO	9.1.3.1
N58	ELEMENT UPORABNIŠKEGA VMESNIKA NIMA PROGRAMSKO DOLOČJIVEGA IMENA IN VLOGE	9.4.1.2

N59	KOMPLEKSNA SLIKA ALI GRAFIČNI ELEMENT NIMA USTREZNE BESEDILNE ALTERNATIVE	9.1.1.1
N60	IKONA Z NEUSTREZNIM DOSTOPNIM IMENOM	9.1.1.1
N61	IKONA BREZ DOSTOPNEGA IMENA	9.1.1.1
N62	JEZIK DELA SPLETIŠČA NI USTREZEN	9.3.1.2
N63	AVTOMATSKA ODDAJA OBRAZCA BREZ PREDHODNEGA OPOZORILA	9.3.2.2
N64	IZBIRA ELEMENTA SPROŽI NEPRIČAKOVANO SPREMEMBO KONTEKSTA	9.3.2.2
N65	OZNAČBE ELEMENTOV OBRAZCA NE OPISUJEJO VSEBINE	9.2.4.6
N66	IZGUBA VSEBINE OB POVEČANJU VELIKOSTI BESEDILA ZA 200%	9.1.4.4
N67	ELEMENT UPORABNIŠKEGA VMESNIKA IMA DOSTOPNO IME, KI JE RAZLIČNO OD VIDNEGA IMENA	9.2.5.3
N68	NAVIGACIJA S TIPKOVNICO NI MOGOČA PO PREMIKU NA DOLOČEN DEL SPLETNE STRANI (keyboard trap)	9.2.1.2
N69	VSEBINA, KI SE PRIKAŽE OB PREMIKU KAZALNE NAPRAVE ALI FOKUSA TIPKOVNICE NA DOLOČEN ELEMENT NE VSEBUJE USTREZNIH MEHANIZMOV ZA PRIKAZ TE VSEBINE	9.1.4.13
N70	UPORABA CSS ZA PRIKAZOVANJE SLIK	9.1.1.1
N71	PRIVZETI JEZIK NA SPLETNI STRANI NI DOLOČEN	9.3.1.1
N72	ODVEČNA POVEZAVA	9.2.4.4
N73	VNOS V ISKALNO POLJE POVZROČI NEPRIČAKOVANO SPREMEMBO KONTEKSTA	9.3.2.2
N74	SPLETNA STRAN BREZ MEHANIZMA ZA PREPREČEVANJE NAPAK (PRAVNE, FINANČNE, PODATKOVNE)	9.3.3.4
N75	TABELA BREZ USTREZNIH OZNAČB	9.1.3.1
N76	POVEZAVA, KI VSEBUJE IKONO JE BREZ OZ. Z NEUSTREZNIM ALTERNATIVNIM BESEDILOM	9.2.4.4 in 9.4.1.2
N77	OBRAZEC UPORABLJA LE BARVE ZA PREPOZNAVANJE POLJ Z NAPAKO	9.1.4.1
N78	POVEČAVA BESEDILA ZA 200% NI OMOGOČENA	9.1.4.4
N79	POVEČAVA BESEDILA ZA 200% NI OMOGOČENA ZA UPORABO NA MOBILNIH NAPRAVAH	9.1.4.4

Dokument, ki obravnava napake, odkrite pri pregledovanju mobilnih aplikacij s poglobljeno metodo, napake označuje z črko M in zaporedno številko napake, kar je razvidno iz spodnje tabele:

Oznaka napake	Naziv napake	Korelacija na točke SIST EN 301 549 V3.2.1
M1	SLIKA BREZ OZ. Z NEUSTREZNIM ALTERNATIVNIM BESEDILOM	11.1.1.1.1
M2	POVEZAVA, KI VSEBUJE SLIKO BREZ OZ. Z NEUSTREZNIM ALTERNATIVNIM BESEDILOM	11.1.1.1.1 in 11.2.4.4
M3	SAMO-AVDIO VSEBINA BREZ USTREZNE BESEDILNE ALTERNATIVE (PREPIS)	11.1.2.1.1

M4	VIDEO VSEBINA BREZ PODNAPISOV (predposneta)	11.1.2.2
M5	VIDEO VSEBINA BREZ ZVOČNEGA OPISA (predposneta)	11.1.2.3.1 in 11.1.2.5
M6	GUMB Z NEUSTREZNIM DOSTOPNIM IMENOM	11.1.1.1.1
M7	GUMB BREZ DOSTOPNEGA IMENA	11.1.1.1.1
M8	BESEDILO NI PROGRAMSKO DOLOČLJIVO	11.5.2.10
M9	SLIKE BESEDILA	11.1.4.5.1
M10	ZAKLENJENA USMERITEV ZASLONA	11.1.3.4
M11	NEZADOSTEN KONTRAST BESEDILA	11.1.4.3
M12	NEZADOSTEN KONTRAST NEBESEDILNEGA ELEMENTA	11.1.4.11
M13	IZGUBA VSEBINE PRI POVEČANJU BESEDILA ZA 200%	11.1.4.4.1
M14	POVEČANJE BESEDILA ZA 200% NI OMOGOČENO	11.1.4.4.1
M15	NEUSTREZNA PRERAZPOREDITEV VSEBINE (na širini 320px)	11.1.4.10
M16	IZGUBA VSEBINE ALI FUNKCIONALNOSTI PRI POVEČANJU MEDBESEDILNEGA RAZMIKA	11.1.4.12
M17	INFORMACIJE O OBJEKTU (ELEMENTU) NISO PROGRAMSKO DOLOČLJIVE	11.5.2.5
M18	OBJEKTA (ELEMENTA) NI MOGOČE AKTIVIRATI S PODPORNO TEHNOLOGIJO OZ. PROGRAMSKO UGOTOVITI SEZNAM DEJANJA IN PROGRAMSKO IZVESTI TA DEJANJA	11.5.2.11 in 11.5.2.12
M19	IKONA Z NEUSTREZNIM DOSTOPNIM IMENOM	11.1.1.1.1
M20	IKONA BREZ DOSTOPNEGA IMENA	11.1.1.1.1
M21	OBRAZEC NI USTREZNO OBLIKOVA IN NIMA USTREZNIH OZNAČB	11.1.3.1.1, 11.3.3.2 in 11.4.1.2.1
M22	»CAPTCHA« BREZ ALTERNATIVNEGA NAČINA	11.1.1.1.1
M23	INFORMACIJE IN RAZMERJA SE NE OHRANIJO	11.1.3.1.1
M24	VSEBINA NI V SMISELNEM ZAPOREDJU	11.1.3.2.1
M25	NI FUNKCIJE USTAVLJANJA MENJAJOČE SE VSEBINE	11.2.2.2
M26	FOKUSNI VRSTNI RED NI USTREZEN	11.2.4.3
M27	FUNKCIJA NASLOVA	11.1.3.1.1 in 11.2.4.6
M28	SKENIRAN DOKUMENT	10. poglavje
M29	UPORABA IZKLJUČNO KAZALNE NAPRAVE ALI KRETENJ ZA UPRAVLJANJE FUNKCIJ VSEBINE	11.2.1.1.1
M30	NAVIGACIJA SPROŽI NEPRIČAKOVANO SPREMEMBO KONTEKSTA	11.3.2.1
M31	POVEZAVA BREZ OZ. Z NEUSTREZNIM DOSTOPNIM BESEDILOM	11.2.4.4 in 11.4.1.2.1
M32	OBRAZEC BREZ GUMBA ZA ODDAJO	11.3.2.2
M33	OBRAZEC BREZ MEHANIZMA ZA ZAZNAVO NAPAKE	11.3.3.1.1
M34	OBRAZEC BREZ MEHANIZMA ZA PODAJANJE NAVODIL KAKO IZPOLNITI POLJE OBRAZCA OB NAPAKI	11.3.3.3
M35	OBRAZEC BREZ MEHANIZMA ZA NAZNAVITEV STATUSNEGA SPOROČILA	11.4.1.3.1

M36	POVEČANJE BESEDILA ZA 200% NI OMOGOČENO NA POSAMEZNEM ELEMENTU	11.1.4.4.1

Na podlagi vzpostavljenih metodologij je bilo v letu 2024 izvedenih 164 inšpekcijskih nadzorov, in sicer 139 po poenostavljeni metodi za spremljanje spletišč, 17 po poglobljeni metodi za spremljanje spletišč in 8 po poglobljeni metodi za spremljanje mobilnih aplikacij. Skupno je bilo v 164 nadzorih zaznanih 527 nepravilnosti, in sicer 355 pri nadzorih opravljenih s poenostavljeno metodo za spremljanje spletišč, 133 pri nadzorih opravljenih s poglobljeno metodo za spremljanje spletišč in 39 pri nadzorih opravljenih s poglobljeno metodo za spremljanje mobilnih aplikacij.

Pri štetju nepravilnosti je potrebno dodati, da se pri nadzoru upošteva zgolj prva najdena napaka z določeno klasifikacijo (če je na spletni strani najdenih več napak N1, se v zapisnik navede zgolj prva, na ostale pa se opomni v opisu napake). Prav tako se pri nadzorih, opravljenih s poenostavljeno metodo za spremljanje spletišč nadzor izvaja zgolj do odkritja treh različnih nepravilnosti.

3.1.2 Nadzori po metodi za poenostavljeno spremljanje spletišč

IRSID je v letu 2024 opravil 139 nadzorov po metodi za poenostavljeno spremljanje spletišč (Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/1524 sicer v točki 2.1.3 v prilogi 1 predvideva 138 nadzorov, vendar je, zaradi administrativne napake iz leta 2023 opravil še 1 dodaten pregled.

Pri uporabi poenostavljene metode za spremljanje spletišč, se nadzor izvaja ročno in s pomočjo avtomatiziranih orodij. IRSID se ni odločil za popolno uporabo zgolj avtomatiziranih orodij, saj le ta ponujajo manj kvalitetno analizo spletišča in pogosto podajo napačne zadetke, prav tako pa rezultati niso na voljo v slovenščini, kar ni primerno za delo inšpektorata.

Nadzor se izvaja do odkritja treh različnih nepravilnosti na domači strani spletišča. Za omejitve na tri nepravilnosti, se je IRSID odločil zaradi pomankanja kadrovskih zmogljivosti in narave oz. bistva poenostavljenega spremljanja, ki ni zagotavljanje popolnega stanja dostopnosti, ampak opozarjanje zavezancev na nepravilnosti (IRSID po odpravi navedenih nepravilnosti od zavezanca zahteva uskladitev spletišča po zaključku inšpekcijskega postopka).

Vzorec 139 zavezancev v letu 2024 je sestavljen iz:

- 26 zavezancev državne uprave, od tega je 1 zavezanec iz pomurske regije, 4 iz podravske regije, 1 iz koroške regije, 3 iz savinjske regije, 1 iz zasavske regije, 1 iz posavske regije, 2 iz jugovzhodne regije, 7 iz osrednjeslovenske regije, 3 iz gorenjske regije, 1 iz primorsko-notranjske regije, 1 iz goriške regije in 1 iz obalno-kraške regije.
- 32 zavezancev lokalne samouprave, od tega sta 2 zavezanca iz pomurske regije, 5 iz podravske regije, 1 iz koroške regije, 4 iz savinjske regije, 1 iz zasavske regije, 1 iz posavske regije, 2 iz jugovzhodne regije, 8 iz osrednjeslovenske regije, 3 iz gorenjske regije, 1 iz primorsko-notranjske regije, 2 iz goriške regije in 2 iz obalno-kraške regije.
- 81 zavezancev oseb javnega prava po zakonu, ki ureja javno naročanje, od tega so 3 zavezanci iz pomurske regije, 13 iz podravske regije, 3 iz koroške regije, 10 iz savinjske regije, 2 iz zasavske regije, 3 iz posavske regije, 6 iz jugovzhodne regije, 22 iz osrednjeslovenske regije, 7 iz gorenjske regije, 2 iz primorsko-notranjske regije, 5 iz goriške regije in 5 iz obalno-kraške regije.

IRSID je pri 139 nadzorih, opravljenih po poenostavljeni metodi za spremljanje spletišč ugotovil 373 nepravilnosti. Izmed teh 373 ugotovljenih nepravilnosti, je bilo največ napak z oznako N18 (N18: ni funkcije ustavljanja sliderjev), in sicer 47. V 12 primerih v nadzoru ni bilo zaznanih napak, v nobenem primeru ni zavezanec imel zgolj 1 napako, v 8 primerih so imeli zavezanci 2 napaki, v 119 primerih pa so imeli zavezanci 3 napake.

3.1.3 Nadzori po metodi za poglobljeno spremljanje spletišč

IRSID je v letu 2024 opravil 17 nadzorov po metodi za poglobljeno spremljanje spletišč, kot to tudi predvideva Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/1524 sicer v prilogi 1, točki 2.1.4.

Pri uporabi poenostavljene metode za spremljanje spletišč se nadzor izvaja ročno. Nadzor se izvaja na reprezentativnem vzorcu spletnih strani na posameznem spletišču. Z metodo poglobljenega spremljanja se ocenijo najmanj interakcija z obrazci, kontrolniki vmesnika in pogovorna okna, potrditve vnosa podatkov, sporočila o napaki in druge povratne informacije, ki nastanejo z uporabniško interakcijo, kadar je to mogoče, ter obnašanje spletišča pri spreminjanju nastavitvev ali izbir. V zapisniku se navedejo vse odkrite nepravilnosti, vendar praviloma zgolj prva napaka ene vrste.

Vzorec zavezancev za nadzor po metodi za poglobljeno spremljanje spletišč je IRSID izbral naključno izmed treh stebrov zavezancev (državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti in druge osebe javnega prava po zakonu, ki ureja javno naročanje) in 12 statističnih regij. Izbrana sta bila 2 zavezanca iz prvega stebra (državni organi), 6 zavezancev iz drugega stebra (organi samoupravnih lokalnih skupnosti) in 9 zavezancev iz tretjega stebra (druge osebe javnega prava po zakonu, ki ureja javno naročanje). Zaradi majhnosti vzorca je zavezance nemogoče izbrati sorazmerno po statističnih regijah glede na število prebivalcev, zato vzorec vključuje po 1 zavezanca iz vsake statistične regije, ostanek pa se porazdeli na statistične regije z največjim številom prebivalstva.

IRSID je pri 17 nadzorih, opravljenih po poglobljeni metodi za spremljanje spletišč ugotovil 133 nepravilnosti. Izmed teh 133 ugotovljenih nepravilnosti, je bilo največ napak z oznako N4 (N4: Povezava, ki vsebuje sliko je brez oz. z neustreznim alternativnim besedilom), in sicer 16. Zavezancev brez nepravilnosti ni bilo. V 4 primerih so zavezanci imeli 6 napak, v 3 primerih 8 napak, v 1 primeru 10 napak, v 2 primerih 11 napak, v 2 primerih 13 napak, v 2 primerih 14 napak in v 3 primerih 15 napak.

Pri poglobljenih pregledih v letu 2024 ponovna kontrola še ni bila izvedena.

3.1.4 Nadzori po metodi za poglobljeno spremljanje mobilnih aplikacij

IRSID je v letu 2024 opravil 8 nadzorov po metodi za poglobljeno spremljanje mobilnih aplikacij, kar je predvideno tudi v Izvedbenem sklepu Komisije (EU) 2018/1524 sicer v točki 2.1.5 v prilogi 1 predvideva.

Pri uporabi poenostavljene metode za spremljanje mobilnih aplikacij se nadzor izvaja ročno. Z metodo poglobljenega spremljanja se ocenijo najmanj interakcija z obrazci, kontrolniki vmesnika in pogovorna okna, potrditve vnosa podatkov, sporočila o napaki in druge povratne informacije, ki nastanejo z uporabniško interakcijo, kadar je to mogoče, ter obnašanje mobilne aplikacije pri spreminjanju nastavitvev ali izbir. V zapisniku se navedejo vse odkrite nepravilnosti, vendar praviloma zgolj prva napaka ene vrste.

Pri izbiri vzorca za mobilne aplikacije je porazdelitev raznolika in reprezentativna. V vzorcu se upoštevajo pogosto prenesene mobilne aplikacije. Pri izbiri mobilnih aplikacij za vzorec se upoštevajo različni operacijski sistemi. Za namene vzorčenja se različice mobilne aplikacije, ustvarjene za različne operacijske sisteme, obravnavajo kot različne mobilne aplikacije. Klub temu se nadzore ene aplikacije na različnih operacijskih sistemih vodi v enem zapisniku. V vzorec se vključi le najnovejša različica mobilne aplikacije, razen kadar najnovejša različica mobilne aplikacije ni združljiva s starim, a še vedno podprtim operacijskim sistemom.

IRSID je v letu 2024 opravil 4 nadzore aplikacij, ki delujejo na sistemu Android in 4 nadzore aplikacij na sistemu iOS. IRSID je pri 8 nadzorih, opravljenih po poglobljeni metodi za spremljanje mobilnih aplikacij ugotovil 39 nepravilnosti. Izmed teh 39 ugotovljenih nepravilnosti, je bilo največ napak z oznako M6 (M6: iframe brez naslova), napak z oznako M10 (M10: iskalno polje brez obrazca) ter napak z oznako M12 (M12: obrazec brez ustreznih označb) in sicer 6.

Zavezancev brez nepravilnosti ni bilo. Samo 1 zavezanec je imel 3 napake, 2 zavezanca 4 napake, 3 zavezanci 5 napak, 1 zavezanec 6 napak ter 1 zavezanec 7 napak. Pri poglobljenih pregledih aplikacij v letu 2024 ponovna kontrola še ni bila izvedena, zato še ni mogoče podati komentarja o stanju odpravljenih napak.

3.1.5 Izjava o dostopnosti

Pri vseh nadzorih se poleg tehničnih zahtev preverja tudi izjava o dostopnosti spletišča oz. mobilne aplikacije. Pri pregledu se preveri naslednjih 7 točk:

1. Spletišče ali mobilna aplikacija vsebuje izjavo o dostopnosti.
2. Izjava o dostopnosti vsebuje pojasnilo o tistih delih vsebine, ki niso dostopni, in o razlogih za takšno nedostopnost, ter navedbo nadomestnih možnosti.
3. Izjava o dostopnosti vsebuje opis mehanizma za zagotavljanje povratnih informacij iz 8. člena ZDSMA in povezavo nanj.
4. Izjava o dostopnosti vsebuje informacije o inšpekcijskem nadzoru iz 10. člena ZDSMA in povezavo na spletno stran pristojnega nadzornega organa.
5. Spletišče vsebuje možnost, da uporabniki upravljalce spletišča obvestijo, da spletišča ali mobilne aplikacije zavezanca niso skladne z zahtevami glede dostopnosti iz 5. člena ZDSMA.
6. Spletišče vsebuje možnost, da uporabniki zaprosijo za informacije glede vsebin spletišč in mobilnih aplikacij iz drugega odstavka 3. člena ZDSMA ter za informacije, ki v skladu z oceno o nesorazmernem bremenu iz 6. člena ZDSMA niso objavljene v dostopni obliki.
7. Izjava je bila posodobljena v zadnjem letu.

Izjava o dostopnosti, je bila v letu 2024 preverjena pri 164 zavezancih. Ugotovljeno je bilo, da so imeli zavezanci v 50 primerih skladno izjavo, v 69 primerih je bila izjava delno skladna (kršen je bil vsaj 1 izmed 7 pogojev), v 45 primerih pa izjava o dostopnosti na spletišču oz. v mobilni aplikaciji ni obstajala.

3.1.6 Drugo delovanje na področju ZDSMA

IRSID je, v skladu z drugim in tretjim odstavkom 9. člena ZDSMA, v letu 2024 deloval tudi na ozaveščanju zavezancev in splošne javnosti o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij.

V letu 2024 smo uspešno izvedli dva dogodka. Prvi dogodek, ki je potekal 22. aprila 2024, je bila predstavitev najpogostejših napak po Zakonu o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (ZDSMA). Dogodek je privabil 170 udeležencev. Drugi dogodek, ki je potekal 23. 10. 2024, je bilo -Usposabljanje Zagotavljanje dostopnosti po Zakonu o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (ZDSMA). Dogodka se je udeležilo kar 740 udeležencev.

Ob začetku predstavitve so zaposleni udeležencem predstavili delovno področje inšpektorata in zakonske obveznosti zavezancev po ZDSMA. V nadaljevanju pa najpogostejše napake zavezancev, tako na področju dostopnosti spletišč kot tudi mobilnih aplikacij. Takoj ob zaključku prvega sklopa predavanja, kot tudi na koncu rednega dela dogodka, so zaposleni IRSID odgovorili na vrsto vprašanj zavezancev po ZDSMA kot tudi druge zainteresirane javnosti. Dogodek je bil organiziran z namenom spodbuditi večjo ozaveščenost zavezancev in uporabnikov spletišč in mobilnih aplikacij.

Dogodek je naletel na pozitiven odziv udeležencev. IRSID bo zato v letu 2025 izvedel tri ključne dogodke, s katerimi bo prispeval k ozaveščanju, izobraževanju in spodbujanju digitalne vključenosti. Namen dogodkov je povečati razumevanje in upoštevanje načel digitalne dostopnosti ter krepiti kompetence udeležencev na področju dostopnosti digitalnih vsebin.

Zaposleni na IRSID, so v letu 2024 kot predavatelji sodelovali tudi na drugih dogodkih, povezanih z dostopnostjo spletišč in mobilnih aplikacij. Na povabilo AccessibleEU, je IRSID 9. 4. 2024 na Fakulteti

za elektrotehniko v okviru dogodka »Priložnosti in obveze digitalne dostopnosti« izvedel predavanji »Pravne zahteve za realizacijo dostopnosti« in »Testiranje dostopnosti: Metode in dobre prakse«. IRSID je dostopnost in testiranje dostopnosti predstavil tudi študentom na Fakulteti za računalništvo. Predavanje je potekalo 12. 4. 2024, v sodelovanju z AccessibleEU.

IRSID je na povabilo AccessibleEU in zavoda A11Y izvedel tudi predavanje na Svetovni dan ozaveščanja o dostopnosti, in sicer na dogodku GAAD Slovenija 2024. IRSID je na tem dogodku predstavil svoje izkušnje na področju testiranja mobilnih aplikacij v okviru predavanja »Nadzor mobilnih aplikacij: pristop in rezultati«.

3.1.7 Izobraževanja zaposlenih v letu 2024

- Informacijska varnost (17. 5. 2024)
- IS MUZA (19. 8. 2024)
- Vodenje v javni upravi (16. 9. 2024)
- Konferenca ZEIDES 2024, Brdo pri Kranju
- Usposabljanje Spletna dostopnost – nadaljevalna raven (18.1.)
- Usposabljanje Spletna dostopnost – zahtevna raven (25.1.)
- Usposabljanja Kaj prinaša »Umetna inteligenca« posameznikom in družbi (27.3.)
- AccessibleEU European event – "AccessibleEU project and relevant standardisation activities" (3.4.)
- "AccessibleEU - Multimodal solutions to foster accessibility of digital products and services: The DIGITALEUROPE study for AccessibleEU" (16.4.)
- Konferenca GAAD Slovenija (16.5.)
- GOV.SI: osnovno usposabljanje iz sistema SilverStripe (20.5.)
- Dnevi slovenske informatike 2024, 14. in 15. 5. 2024, Portorož
- WADEX Webinar Spring 2024 (17. 4. 2024)
- WADEX webinar Autumn 2024 (7. 10. 2024)
- IAAP Nordic Webinar: EN301549 requirements that go beyond WCAG (26. 11. 2024)

3.2 ELEKTRONSKA IDENTIFIKACIJA IN STORITVE ZAUPANJA

Področje nadzora: Uredba eIDAS in ZEISZ		
Št.	Vrsta pregleda	Število nadzorov
1.	Storitve zaupanja	5
2.	Elektronska identifikacija	1

Sistemski nadzor na izvajanju ZEISZ in Uredbe eIDAS je bil zaradi kadrovskega primanjkljaja v letu 2024 izvajan v zelo omejenem obsegu. IRSID je izvedel 5 inšpekcijskih nadzorov na področju storitev zaupanja in 1 inšpekcijski nadzor na področju elektronske identifikacije.

Na področju izdajanja kvalificiranih elektronskih časovnih žigov je izvedel nadzor na podlagi Uredbe eIDAS, ZEISZ, ETSI EN 319401 V.2.1.1 General Policy Requirements, ETSI EN 319421 V.1.1.1 Policy and Security Requirements, ETSI EN 319422 V.1.1.1 Time stamping protocol and time stamping token profiles in IETF RFC 3161. Opravil je 4 inšpekcijske nadzore. Nepravilnosti niso bile ugotovljene.

Na področju potrjevanja veljavnosti kvalificiranih elektronskih podpisov in žigov je izvedel nadzor na podlagi Uredbe eIDAS, ZEISZ, ETSI EN 319 401 V2.1.1 General Policy Requirements for Trust Service Providers, ETSI EN 319 411-1 V1.1.1 Policy and security requirements for Trust Service Providers issuing certificates: General requirements, , ETSI EN 319 412-1 V1.1.1 Certificate Profiles;

Overview and common data structures, ETSI EN 319 412-2 V2.1.1 Certificate Profiles; Certificate profile for certificates issued to natural persons, ETSI EN 319 412-3 V1.1.1 Certificate Profiles; Certificate profile for certificates issued to legal persons, ETSI EN 319 412-5 V2.1.1 Certificate Profiles; QCStatements. Opravil je **1** inšpekcijski nadzor. Nepravilnosti niso bile ugotovljene.

Na področju elektronske identifikacije je izvedel **1** inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb ZEISZ, Zakona o osebni izkaznici (Uradni list RS, št. 35/11, 41/21 in 199/21), Uredbe eIDAS in Uredbe o določitvi sredstev elektronske identifikacije in uporabi centralne storitve za spletno prijavo in elektronski podpis (Uradni list RS, št. 29/22) v delu, v katerem urejajo elektronsko identifikacijo. Nepravilnosti niso bile ugotovljene.

V letu 2024 je IRSID prejel 4 vloge za odobritev spremembe delovanja kvalificiranih ponudnikov storitev zaupanja. Po preučitvi sprememb je izvedel 4 spremembe, podpisal in na novo objavil zanesljivi seznam voden pri Evropski komisiji. Zaradi pravilnega delovanja zanesljivega seznama, je bilo zaradi spremembe na strani Evropske komisije, potrebno spremeniti sidrno besedilo. Ena od odobrenih sprememb se je nanašala na vlogo za vpis nove storitve zaupanja enega ponudnika kvalificiranih storitev zaupanja, dve spremembi pa sta se nanašali na zamenjavo potrdila za časovni žig.

4 ZAKLJUČNE UGOTOVITVE

IRSID je v letu 2024 deloval skladno z načrtom dela, ki je bil sprejet v Inšpektoratu za informacijsko družbo. IRSID je v letu 2024 uspešno izvedel vse načrtovane nadzore.

Na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij je imel IRSID na dan 31. 12. 2024 67 odprtih zadev. To je posledica kadrovske podhranjenosti inšpektorata.

Na področju ZDSMA je bilo v letu 2024 mogoče zaznati napredek predvsem pri odzivu zavezancev, ki so tematiko poznali bolje, kot v preteklih letih. Kljub temu je še vedno mogoče opaziti krčenje vsebin na spletiščih in mobilnih aplikacijah zavezancev na račun usklajevanja vsebin s smernicami dostopnosti. Poleg tega je IRSID ugotovil, da se mnogi zavezanci pritožujejo, da nimajo zadostnih finančnih sredstev, da bi svojo spletno stran ali mobilno aplikacijo uskladili s smernicami dostopnosti. Doseganje skladnosti s smernicami ZDSMA je dolgotrajen proces, kjer velja, da je najbolje če se dostopnost integrira že v proces vzpostavljanja spletišča oz. mobilne aplikacije. IRSID opaža težave tudi v nezadostnem poznavanju zahtev o dostopnosti pri posameznikih in podjetjih (izvajalcih), ki jih zavezanci najamejo za vzpostavitev oz. posodabljanje spletne strani oz. mobilne aplikacije.

IRISD je med svojim delovanjem opazil, da je tudi v letošnjem letu v porastu uporaba t.i. vtičnikov za dostopnost («Accessibility overlays»), ki se večinoma reklamirajo kot orodja, ki naj bi zagotavljala skladnost spletišč s harmoniziranim standardom SIST EN 301 549 V3.2.1. Vtičniki za dostopnost so orodja ali tehnologije, ki so zasnovani s ciljem izboljšanja dostopnosti posameznega spletnega mesta. Del teh orodij zatrjuje, da se z njihovo uporabo na spletišču zavezanca zagotavlja dostopnost v skladu z ZDSMA in SIST EN 301 549 V3.2.1. Potrebno pa je razlikovati med prej navedenimi orodji in orodji, ki zgolj omogočajo uporabnikom, da svojim potrebam prilagodijo videz oz. značilnosti posamezne spletne strani in ne trdijo, da rešujejo katero od težav v zvezi z dostopnostjo.

V Republiki Sloveniji je za doseganje zahtev po dostopnosti po ZDSMA potrebno zagotavljati skladnost s SIST EN 301 549 V3.2.1, ki se poleg svojih zahtev, v delu sklicuje na zahteve iz WCAG 2.1 (stopnja AA). Avtomatska zaznava napak je mogoča le za manjši del meril iz WCAG 2.1, večji del je za zagotavljanje dostopnosti potrebno preveriti ročno.

Avtomatsko popraviljanje napak povezanih z dostopnostjo najprej zahteva, da te napake zaznamo avtomatsko, kar pa je mogoče le za en del meril iz WCAG 2.1. Tako so trditve, da lahko določen vtičnik za dostopnost, avtomatsko in brez ročnega pregleda spletišča, zagotovi popolno skladnost z zakonodajo, neresnične. Ne obstaja avtomatsko orodje za zaznavo napak, ki bi lahko zaznalo vse napake, na način, da zadosti zahtevam WCAG 2.1 na stopnji A in AA. Še manj verjetno je pričakovati, da bo avtomatsko orodje zaznalo dodatne kriterije, ki jih postavlja SIST EN 301 549 V3.2.1. Dodatno pa je avtomatsko odpravljanje napak še bolj zahtevno kot le njihovo zaznavanje.

Poleg zgoraj navedenega lahko določeni vtičniki za dostopnost še poslabšajo dostopnost posameznega spletišča, saj v nekaterih primerih takšni vtičniki ovirajo delovanje podpornih tehnologij, ki jih uporabljajo osebe z različnimi oblikami oviranosti.

Stališče IRSID v zvezi z vtičniki za dostopnost je, da nobeno od avtomatskih orodij ne more popolnoma zagotoviti skladnosti spletišča s SIST EN 301 549 V3.2.1 in posledično tudi skladnosti z ZDSMA oziroma predstavljati zamenjave za celovit pristop k zagotavljanju dostopnosti spletišč. Uporaba teh vtičnikov tako ne zagotavlja skladnosti s trenutno veljavno zakonodajo na področju dostopnosti.

Na področju elektronske identifikacije in storitev zaupanja je mogoče zagotoviti, da ponudniki kvalificiranih storitev zaupanja delujejo v skladu z Uredbo eIDAS in ZEISZ ter s tem zagotavljajo visoko varnost svoje infrastrukture.

Na trgu Republike Slovenije je mogoče zaznati elektronske storitve, ki ne delujejo v skladu z Uredbo eIDAS in ZEISZ, a se spretno z izbiro terminologije izogibajo zakonski obveznosti ter poslujejo v očeh državljanov, kot ponudniki storitev zaupanja ali še več kot ponudniki kvalificiranih storitev zaupanja ter tako povzročajo zmedo.

4.1 REALIZACIJA NAČRTA DELA IN STRATEŠKIH USMERITEV

IRSID je nadzore opravljala v skladu z Načrtom dela na področju informacijske družbe za leto 2024.

4.1.1 Sistemski inšpekcijski nadzori, ki so bili začeti v letu 2024

Nadzori na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij:

Poenostavljena metoda nadzora spletišč	
NAČRTOVANO	REALIZIRANO
139	139

Pri nadzorih, opravljenih po poenostavljeni metodi za spremljanje spletišč, je bilo načrtovanih 139 nadzorov, opravljenih pa je bilo 139 nadzorov. V letu 2024 je bil opravljen dodaten nadzor, ki se zaradi administrativne napake ni izvedel v letu 2023.

Poglobljena metoda nadzora spletišč	
NAČRTOVANO	REALIZIRANO
17	17

Pri nadzorih, opravljenih po poglobljeni metodi za spremljanje spletišč, je bilo načrtovanih 17 nadzorov in tudi opravljenih nadzorov je bilo 17, kar pomeni 100% realizacijo načrta dela.

Poglobljena metoda nadzora mobilnih aplikacij	
NAČRTOVANO	REALIZIRANO
8	8

Pri nadzorih, opravljenih po poglobljeni metodi za spremljanje mobilnih aplikacij, je bilo načrtovanih 8 nadzorov in tudi opravljenih nadzorov je bilo 8, kar pomeni 100% realizacijo načrta dela.

Nadzori na področju elektronske identifikacije in storitev zaupanja:

Elektronska identifikacija	
NAČRTOVANO	REALIZIRANO
1	1

Na področju elektronske identifikacije, je bil načrtovan 1 inšpekcijski pregled, ki je bil tudi realiziran, kar pomeni 100% realizacijo načrta dela.

Storitve zaupanja	
NAČRTOVANO	REALIZIRANO
4	5

Na področju storitev zaupanja, so bili načrtovani 4 inšpekcijski nadzori, opravljenih pa je bilo 5 inšpekcijskih nadzorov, s čimer je IRSID presegel načrt dela za leto 2024.

4.2 SKLEP

IRSID ocenjuje, da je v letu 2024 uspešno opravil naloge po načrtu dela na področju informacijske družbe za leto 2024 in dosegel zastavljene cilje. IRSID je uspešno izvedel vse nadzore, ki so bili načrtovani. Zaradi kadrovske podhranjenosti v letu 2024 ostaja 67 odprtih zadev, ki se bodo prenesle v leto 2025, ravno tako je vse poenostavljene preglede zaključil že, ko je ugotovil 3 napake na domači strani spletišča zavezanca, kar odstopa od usmeritev Evropske komisije. IRSID je v letu 2024 zmanjšal število prenesenih odprtih zadev glede na lansko leto, saj je imel 31. 12. 2023 179 odprtih zadev.

IRSID ocenjuje, da bi za v celoti zakonsko skladen nadzor na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij potreboval dva dodatna zaposlena. Na področju nadzora kvalificiranih storitev zaupanja, elektronske identifikacije in upravljanja podatkov pa še dodatni dve novi zaposlitvi.

Dragan Petrović
glavni inšpektor